

ЧАСОПИС ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКРАЈОВИЧКЕ

СВЕТИ ГАВА ГОРЊОКРАЈОВИЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XVI • БРОЈ 37 • ДЕЦ 2017 •

Манастир
Пресвете
Богородице
Тројеручице

*Monastery of
the Most Holy
Mother of God
– Tricherosa*

СЊЕЖАНА ОРЛОВИЋ

Празновање десетогодишњице
постојања манастира, јул 2017.

Свети Сава горњокарловачки

Излази са благословом Његовог
Преосвештенства Епископа
горњокарловачког г. Герасима

Издавач:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа
„Мартириа”

Предсједник уређивачког одбора:

Његово Преосвештенство
Епископ горњокарловачки
г. Герасим

Главни и одговорни уредник:

Архимандрит
Наум (Милковић)

Чланови редакције:

Протопрезвитер-ставрофор
Славиша Симаковић
Игуман Георгије (Станковић)
Протопрезвитер Саша Умићевић
Протонамјесник Предраг Сушић
Чтец Саша Лончина
г. Синиша Таталовић

Адреса уредништва:

Епархија горњокарловачка
Издавачка установа „Мартириа”
Враницанијева бр. 6

Контакт:

телефон: 00385 (0)47 642 531
факс: 00385 (0)47 642 532
e-mail: naum.m89@gmail.com

Тираж:

1.000 примјерака

Штампа се средствима Епархије
горњокарловачке. Часопис није
намијењен за продају.

Ваше донације намијењене нашем
издаваштву можете уплатити на
жиро-рачун Епархијског управног
одбора Епархије горњокарловачке:

IBAN HR57 2484 0081 1025 9512 2
Raiffeisen BANK Austria d.d.

Рукописи и фотографије се не
враћају. Текстови и прилози
објављени у часопису представљају
ставове аутора.

ISSN 1334-3467

ЧАСОПИС
ЕПАРХИЈЕ
ГОРЊОКАРЛОВАЧКЕ

СВЕТИ САВА ГОРЊОКАРЛОВАЧКИ

• ИЗДАВАЧКА УСТАНОВА МАРТИРИА • ГОДИНА XVI • БРОЈ 37 • DEC 2017 •

Љубинка Тошева Karpowicz

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНО-ШКОЛСКА ОПШТИНА (1912-1914) И СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ 1912 ГОДИНЕ

.....СТР. 2

Саша Лончина

ПОРИЈЕКЛО ПРЕЗИМЕНА И ИСТОРИЈА ПОРОДИЦЕ ТЕСЛА

.....СТР. 5

Аутор монографије: Сњежана Орловић

МАНАСТИР ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ

.....СТР. 7

Сњежана Орловић

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА – ШЕМАТИЗАМ

.....СТР. 8

Ванос Кирицис

ИСТОЧНИ ИЛИРИК КАО ОБЛАСТ ПРИХВАТАЊА ХРИШЋАНСТВА У ХРВАТСКОЈ

.....СТР. 9

Епископ Герасим

ОБРАЋАЊЕ ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА 300 ГОДИНА ОД ДОБИЈАЊА ПОВЛАСТИЦА

.....СТР. 12

Василије Ускоковић

ИСЦЈЕЉЕЊЕ КРВОТОЧИВЕ ЖЕНЕ И ВАСКРСЕЊЕ ЈАИРОВЕ КЋЕРИ ЛК. (8:41-56)

.....СТР. 14

Ѓакон Будимир Кокотовић

ИСТОРИЈАТ КАРЛОВАЧКОГ ХРАМА

.....СТР. 18

www.eparhija-gornjokarlovacka.hr

АКТУЕЛНОСТИ

Вијести преузете са интернет
презентације епархије горњокарловачке

.....СТР. 20

ПРАВОСЛАВНА ЦРКВЕНО-ШКОЛСКА ОПШТИНА (1912-1914) И СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ 1912 ГОДИНЕ

Након поделе Аустријског царства на два дела – Аустријског и Угарског, Срби су живели у деловима Хрватске и Војводине који су припадали угарском делу Монархије, те су били под угарским законима.

И црквене власти су биле подређене угарској организацији и управи. Службени назив источно-православне цркве, која се у угарском законодавству назива **грчко-источна**, односио се како на свештенство, тако на вернике српске митрополије у земљама угарске круне.

Српска митрополија у Угарској обухватала је: сремско-карловачку дијецезу са столицом у Сремским Карловцима и епархије: Пакрачку, са столицом у Пакрацу, Горњокарловачку са столицом у Плашком, Будимску, са столицом у Будиму, Бачку, са столицом у Новом Саду и Вршачку, са столицом у Вршцу!

Црквеном општином управљали су следећи органи: црквена скупштина, црквени одбор, школски одбор и парохијско свештенство.

Прама *Народно-црквеном уставу* из 1897., у делокруг школског одбора црквене општине, спадали су следећи послови: старање о школској деци православних верника и о њиховој настави, старање о учитељима и старање о школским зградама.

28 априла 1898. године, на седници Епархијског административног одбора Пакрачке епархије, којој је припадала

Загребачка општина, одобрена су *Правила за организацију и унутрашње пословање српско-православне црквено-школске општине*.

Општина је била орган путем кога су православни верници бринули о цркви и школи. Општину су чиниле породице верника православне вероисповести који стално живе у Загребу и околним местима, те свештеници православних цркава на том простору.

Према тим *Правилима*, црквено-школска општина је била удружење грађана православне вероисповести, а њена основна делатност је била задовољавање верских и образовних потреба својих верника.

Правилима се у целини потврђивало да је православна вера у Угарској мањинска, а не државна, те задовољавање потреба православних верника је дужност саме православне заједнице.

Као сваки економски субјект, православна општина је била обавезна да сваке календарске година подноси завршни рачун.

У архиву *Српске православне црквене општине у Ријеци*, налазе се три извештаја о пословању српске православне црквено-школске општине у Загребу, који илустрирају имовинско стање и делокруг рада ове општине у годинама 1912-1914, дакле у време балканских ратова и пред почетак Првог светског рата.

Најинтересантнији је података који се

Кућа	Приход од најамнине	Непосредни државни порез и друга давања	Укупно чисти приход
Илица бр.7	50.425	13.250	38.200
Илица бр. 9	11.568	7.994	3.700
Боговићева бр. 7	10.000	2,040	8.000
Николићева 14	14.473	4.473	10.000
Прерадовићев трг бр. 7	4.100	1.200	2.900
Прерадовићев трг. 8	1.670	670,40	1.000
Укупно чист приход	93.427,40	29.627,40	63.800

налази у додатку *Прорачуна*. У њему су подаци за 1911. године, те предвиђања прихода за 1912 и 1913 годину.

Из тих података се може видети какви су били приходи од некретнина у Загребу.

Православна општина у Загребу поседовала је следеће зграде: зграде у улици Илића бр. 7, и 9., у Боговићевој бр. 7, Николићевој бр. 14, на Тргу Прерадовића бр. 7 и на истом тргу зграда бр.8.

Из тих су власништва прикупљена следећа новчана средства у 1911. години. Из тих је прихода издвојен државни порез (у крунама)

те за школу су били највиши у тој години.

Наиме, док је за 1911. године одобрен прорачун издатака за школу износио 12.280 круна, а приход 400 круна, у 1912 години предлог прорачуна за 1913. годину износио је 12.505, а приход 400 круна, трошак за исту годину је нарастао на 14.130 круна док је процена примитка била 500 круна.

Јасно је да је раст задужености загребачке црквено-школске општине, заједно са повећаним издацима за школу имао за последицу немогућност образовања ученика православне вероисповести. Уз повећане издатке сваке врсте, сиромашни ученици се

Међутим, после подмирења свих издатака (општа управа, црква, школа, зграде, општи зајмови и дугови, разни други трошкови) у завршном рачуну за 1911 годину појављује се мањак од 5.902 круна.

На седници црквеног одбора српска православна црквено-школска општина у Загребу, одржане 31. новембра 1911. године, одлучено је да се губитак делом подмири из заостатак из 1911 године, а делом из текућег приноса за 1912. годину.

Иако су у 1912 години приходи повећани, сада мањак износи 6.167 круна, а идуће године се повећао на 6.910 круна.

Порески издаци за опште зајмове и дугове,

нису могли надати било каквој помоћи. То нису могли залечити ни фондови за помагање сиромашних ученика.

У 1911. години помоћ сиромашним ученицима долазила је из 4% камате од готовине од 3.700. круне, те од суме која се од таса прикупљала у време Божића, Ускраса и Духова.

Укупни приход из обе ставка износио је 178. круна 1911. године, 184 круна 1912 и 230 круна 1913. године.

Последице школовања православних ученика искључиво од скрбништва православне општине, резултирале су тиме да су само малобројни ученици добростојећих

православних породица из Загреба могли школовати своју децу. Мањинска верска припадност је тако значила и ограничен број школованих припадника православне вере.

Већа новчана сума од православних верника загребачке црквено-школске општине пристизала је од парастоса, односно помена, а не од фонда за школовање сиромашних ученика.

Сума од парастоса у 1911. години износила је 261.60 круна, у 1912. исто толико, у 1913. години, 268,40 круна.

У прикупљању ове суме учествовала су 21. верник, који су давали између 6. до 13. круна.

Но, док је православна општина у Загребу пословала с губитком, *Српска банка д.д.* у Загребу, пословала је 1912. године са запаженим добитком.

На челу управе ове банке, као почасни председник, налазио се Лазар Дунђерски „велепоседник и индустријалац“ из Сен Томаша, док су у управном одбору били: Владимир Матијевић, „трговац, цензор Аустро-Угарске банке“, Петар Сучевић - „царски и краљевски надинтендант у миру“, и Ђорђе Велисављевић као директор, сва тројица из Загреба.

Српска банка је имала своју филијалу у Будимпешти на чијем се челу налазио „велепоседник“ Евгеније Думча. Остали чланови управног одбора били су из Будимпеште. Један од чланова у управи филијале у Загребу био је и др. Гидеон Дунђерски, „велепоседник и народни заступник“ из Новог Сада, вероватно брат или у крвном сродству са почасним председником Лазаром Дунђерским из Сен Томаша.

Православна општина из Загреба 1912. године на текућем рачуну је имала код *Српске банке* положених 210.000 круна са просечном каматом од 6,5% круна. Следеће године Православна општина Загреба је имала 260.000 круна које је орачила са каматом од 7%.

Српска банка је 31. децембра 1912. године завршила с чистим добитком од 468.694 круна, на висину капитала крајем 1911. године који је тада износио 13,131.429 круна.

Управни одбор је Скупштини акционара 13 јануара 1913. године предложио да се добит

подели на следећи начин: исплата дивиденди - (315,000, 14 круна по акцији).

У ставку „резервни фонд“ стављено је 56.510 круна, а 44.693 круна на тантијеме управном и надзорном одбору и банкарским чиновницима („према чл. 66 Статута“).

У напомени стоји да је у управни одбор кооптиран Јаша Дунђерски из Новог Сада, након што је исти у „смислу штатута“ „одступио“, вероватно стога што му је истекао мандат, па је требао бити поново изабран.

Тако су у *Српској* банци у Загребу и Будимпешти доминирала три „Дунђерска“: један из Сен Томаша и два из Новог Сада – сви „велепоседници“, док су чланови Управног одбора из Загреба били трговци, два адвоката и један адвокат као „предстојник одељења за унутрашње послове краљевске Земаљске владе у миру“.

Свеprisутност „Дунђерских“ на оба нивоа *Српске* банке показује да су најутицајнији и најбогатији акционари ове банке били Срби из Новог Сада, другим речима грађани Српске Војводине. Из тога разлога су и водеће културне институције српске културе у Угарској најуспешније деловале баш у овом граду, који је био „светионик српства“, у угарском делу Монархије, док је Загребачка православна општина била у границе затворена православна дијаспора у мору католичких верника.

Уместо да буде снажна православна општина, која, на основу власништва над непокретностима у центру Загреба има снагу за широк круг културних и образовних активности, православна општина Загреба била је „несрећан образац“ негативне социјалне селекције на основу припадности мањинској вери. Таква је негативна селекција репродуковала негативну социјалну стратификацију православних верника, стратификацију у којој је шанса за успех и успон на социјалној лествици био загарантиран аутоматизмом рођења, баш као и чињеница верске припадности.

ПОРИЈЕКЛО ПРЕЗИМЕНА И ИСТОРИЈА ПОРОДИЦЕ ТЕСЛА

Цијелом свијету препознатљиво презиме Тесла¹, по доступним изворима постоји нешто више од двије стотине и педесет година. “Прије тога, презиме или породично име, било је Драганић”² Као што је познато, у нашем народу, многа презимена настала су по занатима којима су се чланови породица или читаве породице бавиле, а као чист примјер имамо презиме Калајџић (калајџија, турцизам – који превлачи калајем унутрашњост казана) или презиме Мајсторовић (мајстор, латински *magister* – учитељ, настојник, власник занатске радње)³, као и низ многих других презимена у нашем народу која су настала на основу занатлијских занимања.

Тако и презиме Тесла у преводу означава алатку коју су користиле дрводјелје, тј. тесла је тип алата који служи за тесање или углачавање грубо сјеченог дрвета при ручној обради дрвета. Човјек који употребљава теслу обично опкорачи даску или кладу и замахује теслом на доле у правцу његових стопала, откидајући, одламајући или једном рјечју тешући комаде дрвета и при томе се помјера уназад остављајући испред себе релативно глатко обрађену површину дрвета. Тесла се, међутим, може користити и за друге операције, као што је сјеча дрвета.

“Постоји предање у породици Драганић да су члановима једне гране дали надимак Тесла због једне насљедне особине по којој су безмало сви имали врло широке, крупне и истурене предње зубе, који су много личили на троугласто сјечиво дрводељске сјекире“, записао је Џон О’Нил ријечи Николе Тесле.”⁴

О презимену Драганић које се помиње као презиме које је раније носила породица Тесла, не постоје сигурне потврде, а нити деманти, али се помиње како је тај податак наш научник Никола Тесла изрекао свом добром пријатељу и биографу Џону О’Нилу. Такођер, у прилог тези да су Драганићи и Тесле били у блиским везама, иде и писмо Милутина Тесле у којем стоји: “тетак мој, г-дин Драганић”⁵.

Као веома интересантна чињеница и доказ о постојању Драганића, стоји и то да и данас у околини Карловца постоји мјесто Драганић.

Постојале су и данас постоје разне тврдње да је презиме Тесла постојало само у Лици, што је неистина, јер се презиме Тесла сусреће на многим другим подручјима, осим села Радуча (Велебит), одакле је отац Николе Тесле, Милутин и Милутинов отац Никола Тесла, по којем је наш научник и добио име. Тако за Тесле смо могли чути у Поуњу (предио уз ријеку Уну), на Кордуну у подручју Тушиловића, у селу Иванковић и тако даље. Постојањима презимена Тесла на различитим подручјима допринијеле су бројне вјечите сеоба православног живља из једних у друге крајеве широм Балканског полуострва, а које су се одвијале у посебно тешким околностима. О масовним сеобама и свједочанствима истих имамо мало писаних трагова, а поготово о појединачним миграцијама које су се догађале и догађају се и данас.

Ријетко је позната, а и записана чињеница да је крсно име породице Милутина Тесле, Свети великомученик Георгије – Ђурђиц, који се прославља 16. новембра и тада се обиљежава успомена на пренос моштију Светог великомученика Георгија у храм у

1 Планина Тесла у Босни и Херцеговини, око двадесет и два километра западно од планине Таре. У Босни и Херцеговини постоји и мјесто Теслић, познато по дестилацији дрвних сировина.

2 Милован Матић, *Српски прота Милутин Тесла* (1819-1879), Нови Сад, 2015, стр. 17

3 Види: *Презимена су чувари нашег језика*, Загорка Вавић Грос, Нови Сад, 2011, стр. 180-185)

4 Милован Матић, *Српски прота Милутин Тесла* (1819-1879), Нови Сад, 2015, стр 17

5 Милован Матић, *Српски прота Милутин Тесла* (1819-1879), Нови Сад, 2015, стр 20

Лиди. У народу постоји неписано правило да они који славе Ђурђиц, за славску икону узимају икону Св. великомученика Георгија на којој је приказан светитељ без коња, како стоји са мачем или копљем у десној руци. А они који славе Ђурђевдан, за славску икону користе ону на којој је Св. Ђорђе приказан на коњу, како копљем пробада аждају.

Сва дјеца Милутина Тесле су поштовала крсно име као највећу светињу и једни другима честитали крсно име, што најбоље видимо из

писама Марице, сестре Николе Тесле, која му у Њу Јорк пише писмо 22. априла 1894. године и у којем му честита крсно име ријечима: “Честитам ти крсно има, а надам се да нијесам заkasнила као за имендан”⁶

Никола Тесла је савршено добро знао одакле потиче и гдје су му коријени, када је егзактно и недвосмислено изјавио: “Колијевка мојих дједова, Краљевина Србија...”⁷

6 Никола Тесла, Преписка са родбином, Београд, Музеј Николе Тесле, 1993, стр. 61;

7 Исто као под 5, стр 24.

МОНАСТИР ПРЕСВЕТЕ БОГОРОДИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ

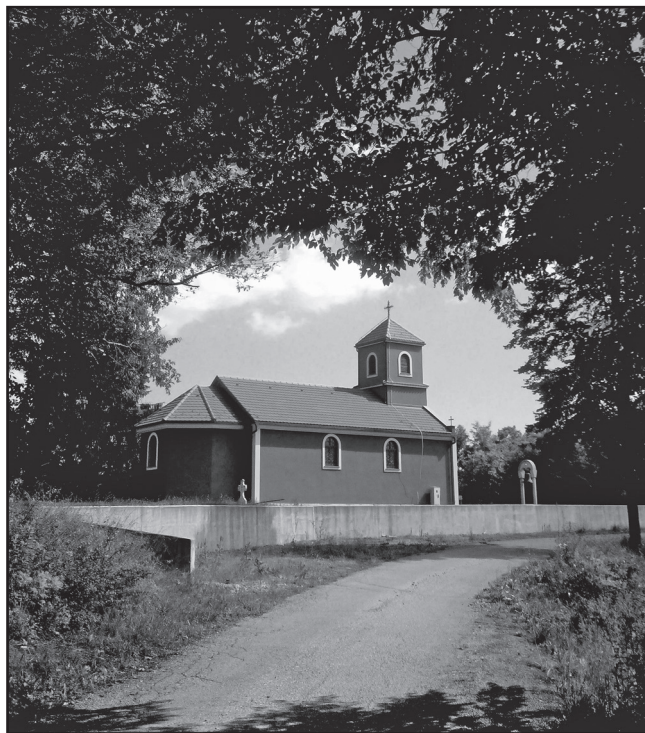
С благословом Његовог преосвештенства епископа горњокарловачког г. Герасима, а поводом десетогодишњице од оснивања манастира, објављена је монографија манастира посвећеног Икони Пресвете Богородице Тројеручице у издању Мартирије, издавачке установе Епархије горњокарловачке. Послије увода епископа Герасима и предговора чији је аутор настојатељ манастира архимандрит Наум, слиједи текст који говори о историјским приликама од времена насељавања Срба на ово подручје крајем 17. вијека до проглашења парохијске цркве за манастир, а посебан акценат стављен је на активности у протеклој деценији. Као додатак основном тексту, приложен је списак имена пароха ове парохије од 1744-2007. године, основне информације о матичним књигама и основне информације о некад филијалној цркви у Крњаку. Најбитнији дијелови текста преведени су на енглески језик.

Први храм посвећен Арханђелима Михаилу и Гаврилу саграђен је од дрвета 1702. године, потом је 1773. изнова саграђен. Када је 1777. године, послје укидања Костајничке епископије, Свети Синод Карловачке Митрополије, Карловачку епархију раздијелио на котаре и протопрезвитеријате, у Доњем Будачком било је сједиште Будаштанског протопрезвитеријата који је касније пренесен у Карловац и назван карловачко намјесништво, што говори о важности ове цркве. Све што је припадало овом храму, сви богослужбени предмети страдали су у Другом свјетском рату заједно са храмом, када су га 1942. године, запалиле и порушиле усташе. До поновне градње уз велике напоре које је доносио тадашњи режим, дошло је тек у периоду од 1961. до 1963. године, када је недовршен храм освештао епископ Симеон. Од тада је црква посвећена Светим Апостолима Петру и Павлу. У посљедњем рату на овим просторима црква и парохијски дом који је саграђен у близини, су опљачкани и девастирани, али је црква била једна од ријетких у богослужбеној функцији.

Проглашењем некадашње парохијске цркве за манастир 23. 7. 2007. године, и доласком о. Наума Милковића, интензивира се обнова и ради се на изградњи манастирског комплекса. Осим обнове постојећих објеката, 2010. године у оквиру комплекса саграђен је и храм посвећен Икони Пресвете Богородице Тројеручице.

Обе манастирске цркве, као и велика трпезарија су осликане, а израђени су и нови иконостаси. По благослову епископа Герасима у оквиру манастирског комплекса су сахрањена четворица епископа горњокарловачких, Теофан Живковић, Лукијан Мушицки, Евгеније Јовановић и Максимилијан Хајдин.

Текст прате и фотографије архивске грађе, екстеријера и ентеријера манастирских објеката од почетака обнове и изградње до данас, али и околине манастира, па осим документарне вјеродостојности ове фотографије, надамо се, нуде и естетски доживљај. Ријетке су прилике да аутор текста буде и аутор фотографија и цјелокуног дизајна, али су у књизи кориштене и

фотографије из манастирске архиве и неколико фотографија Саше Лончине и Марка Вујичића.

Овај манастир је за веома кратко вријеме постао духовни центар Срба на простору Кордуна, који у овим тешким временима око себе сакупља, данас нажалост малобројно српско православно становништво ових крајева. Иако манастир ове године прославља један мали и скроман јубилеј, огромно је задовољство бити свједок изградње једног чврстог темеља за будуће вијекове његовог трајања.

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА – ШЕМАТИЗАМ

Са благословом његовог преосвештенства г. Герасима, у оквиру Мартирие – издавачке установе Епархије горњокарловачке, из штампе је изашло издање које садржи много више података од класичног Шематизма неке епархије. Разлог томе је што је последњи епархијски Шематизам објављен прије 120 година, а од тада су се само шути подаци могли

пронаћи у митрополијским Шематизмима, црквеним Календарима и у два издања посвећена историји ове епархије. Међутим, ратови који су се десили на овом подручју уништили су многе вриједности и у потпуности измијенили слику стања некадашње епархије. Управо због тога јавила се потреба да се уради једна већа публикација која би објединила све досадашње објављене податке, донијела неке нове истраживачке резултате, нова виђења

и закључке, али свакако прије свега, дала и садашњи пресјек стања у епархији.

Шематизам садржи податке о досељавању Срба на подручје које данас обухвата ова епархија и црквене и политичке прилике досељеника, потом је даљња историја препричана кроз ликове епископа који су били на трону епархије до данашњег дана. За садашњи период дати су подаци и о епархијским тијелима, фондовима, орденима, издаваштву... Потом су у оквиру парохија, односно у два архијерејска намјесништва, дати подаци о храмовима и црквиштима, гробљима, матичним књигама, свештеницима, знаменитим личностима рођеним на тлу епархије... а затим и манастирима. Та цјелина завршена је статистичким подацима за 2015. годину. Посебну цјелину чини поглавље у којем је преглед културних прилика и умјетности на тлу ове епархије. Ту се говори о школама, књигама, књиговезницама, сликарима, архитектама, али и ризничком материјалу и његовом страдању у Другом свјетском рату. Шематизам је рађен као истраживачки рад, са кориштењем мноштва објављене литературе, али и до сад не објављене архивске грађе. Књига обилује и мноштвом фотографија како садашњег стања храмова, тако и старим архивским фотографијама храмова који су срушени у ратовима.

Од настанка Епархије наш народ на овим просторима живио је готово увијек у тешким условима биједе, неимаштине и пречестих ратова који су остављали све веће ране и радили на томе да се избришу трагови нашег постојања. Ми овом књигом настојимо да то не дозволимо. Хтјели смо да скренемо пажњу на сваки већ одавно зарасли темељ сеоских цркава, којег се наш народ сјећа, на сваки узидани камен обрађен руком овог упорног народа, на сваку икону купљену некад и последњим динаром и приложују својој цркви, на стару богослужбену књигу или предмет, на свако гробље, јер нам све ово говори ко смо, да подсјетимо на вјеру, понос и храброст које су годинама биле одлика Крајишника, да кроз ријеч и слику очувамо сјећања.

ИСТОЧНИ ИЛИРИК КАО ОБЛАСТ ПРИХВАТАЊА ХРИШЋАНСТВА У ХРВАТској

Илирик је назван древном земљом балканског полуострва, садашње југоисточне Европе, односно од јужне Мађарске до Крита и од јадранског мора до реке Неста, која је природна граница између Македоније и Тракије.¹ Становници те земље су били различитих националности.²

Ширење хришћанства почиње у првом веку. Апостол Павле 58 п.н.е. каже Римљанима “у сили знакова и чудеса, у сили Духа Божијега; тако да сам од Јерусалима и наоколо све до Илирика испунио јеванђељем Христовим”.³ Павле у свом писму Тимотеју наводи да је Тит преузео после своје мисије на Криту проповедање Јеванђеља у региону Далмације. “Јер ме Димас остави, завољевши садашњи вијек, и отиде у Солун; Крискент у Галатију, Тит у Далмацију; Лука је сам код мене”⁴ Дакле говоримо о региону који је примио хришћанство од апостолског времена.

Престоница Источног Илирика био је град Тессалоники или Солун, тако да је и црква тог града била цењена и владика солунски је имао значајну улогу. Наравно не смемо заборавити чињеницу да је и Сирмиум играо важну улогу, али због премештања од стране Теодосија Великог политичке власти из Сирмиума на нову престоницу и због апостолског порекла града, Тессалоники је постао центар Илирика.

Након смрти Теодосија (395) Илирик је подељен на источни и западни.⁵ Источни Илирик (Illyrium orientale) са седиштем у Солуну, придружио се источној држави а западни део (Illyrium occidentale) био је под контролом западне државе.⁶

Од шестог века учињено је много напора и од Константинопоља и од Рима како би

проширили свој утицај на Источни Илирик. Папе

и искористивши

ситуацију у том временском периоду, успели су да повећају заједно своју духовну и политичку моћ, тако да су сматрани правим владарима Запада.⁷ У другој половини седмог века Византија је почела да губи и контакт и утицај над Италијом, због пиратских пљачкања Арапа и Словена на Медитерану и то је наравно одговарало папама. Из тих разлога цар Јустинијан II наредио је да се ухапси папа Сергије I (687-701) и да буде пребачен у Цариград, због тога што није признао Пето-Шести Сабор (692). Хапшење се на крају није остварило јер су се народ и војска побунили у корист папе и то је узнемирило цара.⁸

Наследници папе Сергија успели су да се консолидују како би наметнули своју политичку моћ и градили утврђења (трвђаве) у Риму да би се заштитили од опасности и у периоду иконоборства били јачи, тако да су се супростављали византијском цару. То је наравно имало као резултат промену става византијских царева према Илирику. Након освајања од стране Арапа три патријаршије истока у седмом веку, цариградска патријаршија окупила је сва овлашћења на себе и добила нове провинције у складу са назнаком провинције цариградске патријаршије 650 п.н.е. а то је познато као Тактикон Епифанија Кипарског.⁹

На жалост историјски докази о Илирику из осмог века су сиромашни, тако да не можемо говорити о Илирику током периода иконоборства. Али са сигурношћу можемо рећи да су се промене догодиле 726-788 и биле су резултат непријатељског односа папе и византијских царева.

1 Tasos Gritsopoulos, «Ιλλυρικόν», ΘΗΕ 6 (1965), str. 872.

2 I. I. Russu, Illirii, Istora – limba si onomastica – romaniza – rea, Bucuresti 1969, str. 29.

3 Rimlj., 15, 19.

4 2 Tim. 4, 10.

5 Athanasios Aggelopoulos, Svet pravoslavija na Balkanu danas, Thessaloniki 1992, str.28.

6 N. Andrioti. «Ιλλυρία», ΜΕΕ 11(1933), str. 4.

7 Ch. Diehl, Etude sur L' administration Byzantine danw L' exarchate Ravenne, Paris 1888, str. 334 – 335.

8 F. Mourret, Eglise er le monde barbare, str. 123.

9 H. Gelzer, Ungeddruckte und' ungenugend veröffentlichte Texte der Notitiae Episcopatum, Munchen 1901, str. 534 – 542.

Цар Лав Исавријанац (716-741) познато је да је реализовао многе реформе у држави и био је прогонитељ оних који су се поклањали иконама јер је то сматрао паганским обичајем. Објавио је низ строгих правила 726. против поклоњења иконама. Поред правила немеће нове порезе на земљиште у власништву цркве. То је изазвало снажну реакцију папе Григорија II (715-731) који је организовао побуну у Италији против царске одлуке а револуција је почела да се шири и у Грчкој.¹⁰ Односи између цара и папе

Лав да би се осветио папи послао је флоту како би заузео римске области али ју је спречила олуја. Након тога је одлучио да преузме Илирик и покрајине Калабрије и Сицилије.¹² Ове чињенице потврђује и писмо папе Андријана I (772-795) Карлу Великом, у коме се наводи да је цар повукао поменуте провинције због његовог става око иконоборства.¹³ Главни и најважнији извор за освајање Илирика и других провинција од стране Цариграда је списак састављен од једног јерменског свештеника по имену Василије почетком 9ог века када је цар био Теофило (829-841).

Погледајмо сада како се остварило освајање Илирика од стране цара, пре доношења одлуке Сабора у Риму које су биле везане за Источни Илирик и како би биле ове одлуке реализоване у источном делу Илирика. Лав III Исавријанац духовно преузима 732/733 ову провинцију да би смањио било какав утицај епископа и патријарха Рима у источном делу Илирика, због тога што је епископ Рима био против царевих одлука везаних за иконоборство.

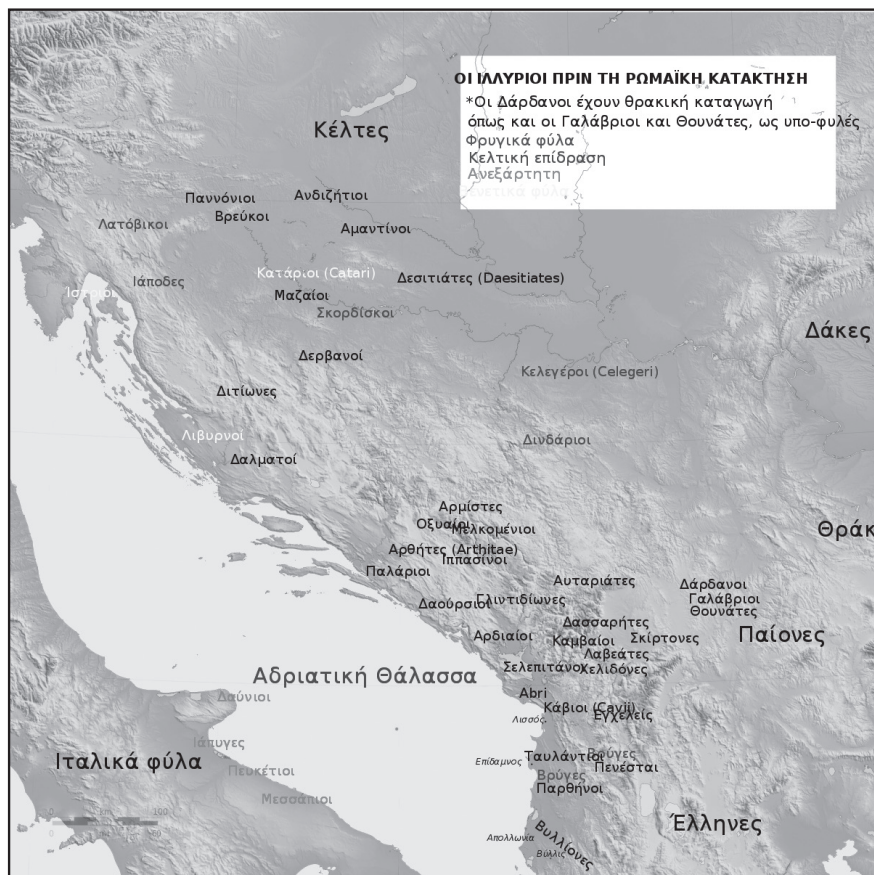
Такво стање у царству било је тачка сукоба вековима између Рима и Константинопоља који је доцније решен. Тако остаје све до 7ог Васељенског Сабора 787.год., тако да имамо прву обнову поклањања светим иконама. Коначна рестаурација поклоњења иконама одржана је 843. год. на Сабору који је

су прекинути, али практично то се догодило од када је Лав свргнуо патријарха Германа 730. и трон преузео иконоборац Анастасије. Папа је одбио да саслужује свету мису са њим и оштро је реаговао на одлуку цара. Лав пре него што је преузео престо цара служио је као генерал у региону Мале Азије у којој је било средиште и главни центар иконоборства. То је утицало на њега и зато када је дошао до високе позиције желео је да спроведе своје планове. Званично прекинути су односи у периоду када је папа Григорије (731-741) сазвао Сабор у Риму 01. новембра 731. и на Сабору анатемисао цара.¹¹

сазвала царица Теодора.

Али питање црквеног утицаја у Источном Илирику није решено. Мир влада у региону и Рим је добио моралну битку за своје ставове око црквених и политичких питања икона, али није успео да поврати сва своја права. Рим тренутно нема права над Илириком и наставља да тражи враћање режима пре иконоборачког спора на “status quo antequem.”

Међутим, ни цар ни патријарх нису за враћање предходног статуса, јер се мора поштовати принцип идентификације црквених граница са административним границама државе. Папа Адријан I (772-790) није учествовао на 7

10 Hefele Leclercq, Histoire de Conciles, Paris 1910, tom. Iii, str. 654.

11 Isto, str. 678.

12 Isto, str. 679 – 680.

13 Mansi, tom. XIII, col 808.

Васељенском Сабору који је разматрао обнову поклоњења иконама јер нису враћена његова јурисдикцијска права у Источном Илирику. Патријарх Константинопољски Тарасије није показао интересовање за ставове папе.

Због иконоборства 50 година Рим и Константинопољ нису имали црквене односе. За све ово време папе су постали потпуно независни од византијског императора и успоставили су јаке везе са краљем Франачке и створили су државу под именом “*Sanctam Respublicam*” и тиме су постали апсолутни духовни и политички владари.

Папе су стално постављали питање Илирика, то знамо поново из једног писма које је патријарх Тарасије (784-804) послао папи Адријану како би послао делегацију на седми Васељенски Сабор. Документ није spaшен али постоје одговори папе упућени царици Ирини и патријарху Тарасију са датумом 27. октобар 785 год. који су сачувани.¹⁴

Том приликом папа подсећа на разне теме, укључујући и питање повратка надлежности Илирика, Сицилије и Калабрије. У писму Тарасију папа наглашава да титула цариградског патријарха Васељенски и чињеница да је Патријарх уздигао трон Константинопоља изнад римског представља кршење васељенских сабора и тиме јерес.¹⁵

Папа није добио никакав одговор у вези са Илириком, а то се види у писму упућеном Карлу Великом упозоравајући га на догађаје “*Et nec responsum quodlibet exinde dederunt*”.¹⁶ Овај напор није уродио плодом јер византијци нису били спремни ни у ком случају да дозволе присуство папе у региону односно у Илирику који је био ван његове државе.

Међутим, напори папе неће се зауставити ту, било би негативних последица ако би се зауставили, због тога што је примат, положај и статус папе био веома значајан за саме Папе у том периоду. Други покушај десио се осамдесет година касније у време папе Николе I (858-867). Папа Никола мешао се у унутрашња црквена питања Константинопоља поводом напуштања трона патријарха Игнатија. Игнатије није пристао да преда трон Фотију и због тога се обратио папи. Да би имао сагласност папе на тему Фотије, али и да би присуствовали његови представници на Сабору у Цариграду, цар је послао велику делегацију са многим даровима папи 859. год. Истовремено и патријарх Фотије је послао папи писмо говора устоличења где он

објашњава да жели нормализацију односа са њим. Папа је био од фанатизованих бранитеља папског примата и одиграо је улогу судије да би решио питање устоличења. Поред тога послао је два делегата у Цариград и обавестио да ће размотрити проблем и донети одлуку, а обавештава Фотија да не жели нормализацију односа са њим. Из комуникације која је била између папе и патријарха знамо да је Фотије рекао да није у могућности да врати провинције које тражи папа и да ако би тај проблем зависио само од њега он би дао покрајине које припадају Константинопољу да би му олакшао будући задатак.

Након што папа није прихватио објашњење које је дао патријарх, Фотије је доказао Риму да “црква, односно јурисдикцијска права епархија морају да се поистовећују са политичким границама и са административним статусом државе. „Ово уређење утврђено је на Сабору 879-880. и укључено је у Кодекс Василикон. Тако је Црква Константинопоља на канонским основама извршила црквену анексију Источног Илирика који је припао њеној јурисдикцији. Патријарх такође тврди да се ова завршница не сматра као сопствена интервенција и неуспех већ ексклузивно питање политичког врха, односно одлуку цара.”¹⁷ Из ових изјава Фотија сматрамо да је расправа сведена на канонске основе након што су политичке границе промењене и морају такође и црквене границе да прате нови статус. Папа наравно није прихватио нови статус и свргао је делегате које је послао на Сабор, јер је сматрао да нису правилно бранили права Римокатоличке Цркве у Илирику. Још једном је папа поново покушао да интервенише а сада у унутрашњим црквеним питањима Бугарске. Несугласице између две цркве наставиће се и у наредном периоду, афоризмима са обе стране.

Затварањем овог кратког приказа присуства хришћанства у првим вековима на територији Илирика, треба нагласити да је Илирик због свог географског положаја био стално под притиском и утицајем запада и истока. Цркве су покушале да успоставе своје обичаје у региону свака на своји начин. Прекретница за цркву у Илирику је 395 год. јер је тада Црква Константинопоља извршила анексију на ове области али на жалост уместо да овај процес има позитивну улогу, створио је трвење и сукобе. Као што смо већ ћули и чућемо у наставку од поштованих предавача проблеми у региону се настављају вековима.

¹⁴ Mansi, tom. XII, col 1056 – 1072 i 1079 – 1084.

¹⁵ Isto., str. 1072 – 1074.

¹⁶ Isto., str. 808.

¹⁷ Migne, P. Gr. tom 102, str. 613-616.

ЕПИСКОП ГЕРАСИМ – ОБРАЋАЊЕ ПОВОДОМ ЈУБИЛЕЈА 300 ГОДИНА ОД ДОБИЈАЊА ПОВЛАСТИЦА

Налазимо се на тлу бившег Илирика, тј једне од четири велике римске перфектуре у римском и византијском царству, чији је тада административни центар био град Сирмијум или данашња Сремска Митровица у Србији. Налазимо се данас у једном од важнијих градова тог Илирика, у Ријеци. Данас ово подручје у ужем слислу већином насељавају Хрвати а прије њих Илирик је био позорница важних политичких и религиозних збивања. Одувијек је ово мјесто било поприште различитих култура и свјетова, различитих утицаја који су се овде смјењивали а које ми дијелимо на исток и запад.

Како не бисмо ишли сувише у прошлост, сјетићемо се само ријечи аспотолу Павла из посланице Римљанима гдје каже: „Тако сам од Јерусалим па уоколо све до Илирика пронио Јеванђеље Христово.“ (Рим. 15. 19). Ријечи апостола јасно упућују да је овај крај још у првим вјековима постао крај који је христija-низован. На том подручју

тада су заједно живјели они који себе данас раздвајају на православне и на римокатолике.

О постојању једних и других свједочи писмо папе Либерија источним епископима и свештеницима свих илирских области, који каже: „Богобојазна ваша вјера позната је Богу и добрим људима.“

У право та наша богобојазна вјера била је позната и цару Карлу VI који издао је повластицу Ријечкој православној општини дана 9. јула 1717. године, којом се показује да хабзбуршка царска кућа јасно зна какву улогу Црква има код православних житеља. У тој повластици цар је за послушност и верност обећао православнима заштиту и једнако правни третман у свим питањима о којима он одлучује.

Дани, мјесеци, године и вјекови су

пролазили док услијед различитих околности на овај простор није дошао и српски народ. Наш српски народ, дошао је у ове крајеве као организована војничка целина, са својим патријархом на челу, на позив цара Леополда I а не као обичан збег људи. Најбољу слику тог догађаја дао је наш велики сликар Паја Јовановић у репрезентативној композицији *Сеоба Срба*, која је насликана поводом Миленијумске изложбе у Будими, давне 1896. године.

Нашавши се међу својима у Хабзбуршкој монархији где је Црква већ била оформљена и донекле организована, у нашим крајевима садашње Епархије горњокарловачке још 15 веку, велики и мудри Патријарх српски Арсеније III Чарнојевић се ставио на чело духовног и националног корпуса нашег народа.

Сачувани су документи из којих се сазнаје да је патентом цара Карла VI дозвољено да се 208 породица досељених из турске Далмације могу населити на царско земљиште у околини Ријеке, да могу да се баве трговином (на копну и мору), као и да могу подићи цркву и имати свог свештеника. Наводи се да слободно могу градити куће и магаци, да их нико не сме ометати у исповедању вере и да потпадају под јурисдикцију грчко-неунијатског Архиепископа и митрополита Вићентија Поповића. Већ 1720. године православни народ подиже дрвену капелу посвећену Светом великомученику Георгију, коју је осветио тадашњи епископ горњокарловачки

Данило Љуботина.

Дајући верску слободу и равноправност нашем народу и православним Грцима и Цинцарима, цар Карло VI, ударио је темеље бољег и сигурнијег живота на овим просторима и тиме дао православном народу место у друштву које му је и припадало.

Као што смо малочас напријед рекли та богобојазна наша вјера јесте богатство Христове науке и вјере коју данас прослављамо, када само као удружена браћа стали испод крста у одмазди протоив Османског царства. Данас прослављамо 300-годишњицу од добијања повластица православних житеља овог велелепног приморског града Ријеке, града слободе, културе, духовности и уметности. Скромност данашње прославе у обрнутој је пропорцији према величини догађаја којих се на данашњи дан сећамо.

Данашњом светковином и овим догађајем, Српској православној Епархији горњокарловачкој и Црквеној општини у Ријеци отварају се видици за њено делање у будућности. Оне, као чувари Речи Божије и ризнице Његове благодати, имају нарочито одговоран задатак и у данашње време када се у свету све љуља, када човек не види ништа поуздано на шта би се могао наслонити.

С благодарношћу Господу за његову досадашњу милост молимо се да и у будуће пружи помоћ светој Цркви својој и да недостатке снаге њених служитеља и синова попуни својом благодаћу. Амин! На многаја и блага лета!

ИСЦЈЕЉЕЊЕ КРВОТОЧИВЕ ЖЕНЕ И ВАСКРСЕЊЕ ЈАИРОВЕ КЋЕРИ ЛК. (8:41-56)

У вријеме оно, дође Исусу човјек по имену Јаир, и он бјеше старјешина синагоге, и павши пред ноге Исусове, мољаше га да уђе у дом његов. 42. Јер у њега бјеше јединица кћи око дванаест година, а она умираше. А кад иђаше Исус, народ се тискао око њега. 43. И бјеше нека жена болесна од течења крви дванаест година, која је све своје имање потрошила на љекаре и ниједан је није могао излјечити; 44. И приступивши састраг, дотаче се скута хаљине његове, и одмах стаде течење крви њене. 45. И рече Исус: Ко је то што ме се дотаче? А када сви одрицаху, рече Петар и који бијаху с њим: Наставниче, народ те опколио и гура те, а ти говориш: Ко је то што ме се дотаче? 46. А Исус рече: Неко ме се дотаче, јер ја осјетих силу која изиђе из мене. 47. А кад видје жена да се није сакрила, приступи дрхтећи, и паде пред њим, и каза му пред свим народом зашто га се дотаче и како одмах оздрави. 48. А он јој рече: Не бој се, кћери, вјера твоја спасла те је; иди у миру. 49. Док он још говораше дође неко од старјешине синагоге и рече му: Умрла је кћи твоја, не труди Учитеља. 50. А када чу Исус, одговори му говорећи: Не бој се, само вјеруј, и биће спасена. 51. И дошавши у кућу, не допусти никоме да уђе осим Петру и Јовану и Јакову, и дјевојчином оцу и матери. 52. И сви плакаху и јаукаху за њом. А он рече: Не плачите, није умрла него спава. 53. И подсмјјеваху му се знајући да је умрла. 54. А он изгнавши све, узе је за руку и зовну, говорећи: Дјевојко, устани. 55. И поврати се дух њен, и устаде одмах; и он заповједи да јој даду да једе. 56. И задивише се веома родитељи њени. А он им заповједи да никоме не казују шта се догодило.

Јеванђеље по Луки (8, 41-56) у двадесетчетвртој Недјељи по Духовима, говори нам о два човјекова највећа непријатеља – болести и смрти. Ма колико човјек био силан у свом уму, знању, интелекту и технологији, човјек нема у себи ни силе, нити енергије и моћи да побиједи смрт и смртну болест. И како рече о. Александар Шмеман, човјеков живот је постао трка око гробне раке, у коју се на послјетку, свако оклизне и упадне.

Али, гле, ево Господа, чија је потребна само једна ријеч и један додир, и смрт бива побијеђена. Крвоточива жена и Јаир, старјешина синагоге, вјером својом призивају Господа.

Отачка и савремена теолошка мисао је јевађелску епизоду и догађај васкрсења Јаирове кћери, окарактерисла као један од најдубљих проблема човјековог живота и егзистенције – а то је смрт дјеце и најпотресније човјекове трагедије – однос родитеља према смрти дјетета. Пазимо, Јаир није било ко, он је Јеврејин, старјешина синагоге, свештеник по вјери Авраама, Исака и Јакова. Колики је само његов очај, а колика тек вјера, јер прилази Христу и вапије. И говори Господ: “Не плачите, није умрла него спава!” Ево предукуса васкрсења, ево свједока дивног Преображења на Тавору, апостола Петра, Јована и Јакова. Ево иконе Царства Божјег и васкрсења мртвих, ево евхаристијске истине, Цркве на дјелу. Ево потврде све наше вјере и наде да Царство Божје јесте ту и доћи ће са Христовим Другим доласком.

Истина је да Господ није створио ни болест, ни смрт. Они су посљедица наше пале, смртне и пропадљиве природе. Оваплоћење Богочовјека Христа, Његова смрт на Крсту и славно Васкрсење су исцјељење те болесне природе, васкрсење и спасење свих и свега. То је нови живот и све ново. “Не бој се кћери, вјера твоја спасла те је, иди у миру.” То је мир новог свијета и живота, који ми Хришћани благовјестимо двије хиљаде година. То је мир вјечног живота, освојеног вјером и љубављу у Васкрског Христа – Побједитеља смрти.

Читајући Јеванђеље, видимо да су током читавог земаљског живота и служења нашег Господа Исуса Христа Њега пратиле и жене. Међу њима је било и јеврејских праведница и грјешних припадница паганских народа, али све њих обједињује околност да су, на овај или онај начин, послужиле Христу и Његовом прослављењу. Неке од њих свједоче о Месији (Јелисавета, пророчица Ана, Самарјанка), друге

представљају образац дубоке вјере (Хананејка, крвоточива жена), треће Му указују почаст помазујући Га за служење и за смрт, четврте добијају исцјељење и самим тим укрјепљују вјеру присутних.

Жене су далеко брже него мушкарци прихватиле учење нашег Господа; у срце жене вјера се укорјењује далеко лакше и много брже јача, тако да чак и жене из незнабожачких племена исповиједају Господа Исуса као Месију и то у вријеме док ни Његови ученици још нијесу снажни у вјери. Кроз ликове жена у Јеванђељу разоткрива се и преимућство Новог Завјета над Старим, и сила вјере, и бескрајна милост Божја, и смисао истинског корачања за Христом.

Прва жена коју сусрећемо приликом изучавања јеванђелске историје јесте Јелисавета, мајка Јована Крститеља. Она је прва међу људима дознала за долазак Господа Који се тада још увијек налазио у утроби Пресвете Дјеве: И повика узвишеним гласом и рече: Благословена си Ти међу женама и благословен плод утробе Твоје (Лк 1; 42)! Јелисавета је у старости зачала у неплодној утроби, да би послужила Господу и прије Његовог Рођења. „У умртвљеној утроби наш Господ је припремио Свог гласника, да би показао да је дошао да потражи умрлог Адама. Најпре је оживотворио Јелисаветину утробу, а затим је оживотворио и Адама“, каже преп. Јефрем Сиријски. Ову велику милост Јелисавета је задобила својом праведношћу пред Богом, иако су људи сматрали да на њој почива немилост Божија (в. 5. Мојс. 28; 18). И ето какве ју је милости удостојио Господ, уподобивши је Сари и подаривши јој да роди посљедњег и највећег пророка у историји!

Друга особа која је посвједочила о доласку Месије била је такође жена. У ликовима праведног Симеона Богопримца и пророчице Ане Господ се јавио Израиљу и Ана је прослављала Господа, и говораше о Њему свима који чекаху избављење у Јерусалиму (Лк 2; 38). Иако је она ово избављење превасходно схватала као политичко ослобођење, ипак је била прва која је свијету обзнанила Христов долазак.

Као пример дјеловања снажне вјере може да послужи жена која је годинама боловала од истицања крви. Према јудејском закону, крвоточива жена се сматрала нечистом. Огромна је била вјера ове жене која је већ дванаест година страдала од ове болести и није могла да се исцијели, због чега је у маси народа пришла Господу и дотакла крај Његове одјеће. Она је знала да ће се, према Закону, онај којег дотакне сматрати нечистим. Колико је, међутим, било оних које је дотакла док се пробијала кроз гомилу! Ако и није открила

своју болест, онда је то учинила само зато, што се плашила Закона. Додиривање Христа очистило је ову жену, а Њега није оскрнавило. Христос је упитао ко Га је дотакао, јер је желио да жена посвједочи о свом исцјељењу. Жена Му је пришла у страху и трепету и пала на кољена пред Њим, али је тада зачула: Не бој се, кћери, вјера твоја спасла те је (Лк 8; 48).

У овом случају није само болест та која отежава положај сироте жене и која може свакога тренутка да је пошаље у смрт. Постоји и једно тумачење течења крви неке жене које је засновано на „закону“. Пре свега, „законски“ гледано, течење крви означава носиоца злих духова. Затим, ово значи да је жена нечиста, не само тјелесно већ и духовно, те јој није дозвољен излазак из куће и живот у заједници. Због своје болести жена из ове приче је, сходно менталитету онога времена, осуђена на константно отуђење и презрење. Није случајно јеванђелиста нагласио како је жена Христу пришла тајно, у страху и „дрхтећи“ како се не би примијетило њено присуство на сабрању свих ових људи, а нарочито њена намјера да се дотакне одјеће Господње, све у нади не би ли се исцијелила. Овим својим отварањем, закључује Лука, „одмах оздрави“ жена. И из једног битовања, презреног и проклетог, одмах постаје „кћи“ Божја. Нечиста и грјешна жена поново задобија место које јој припада, близу Христа као дијете Божје, али и у заједници као здраво биће. Исцјељење крвоточиве жене је један вид поновног успјеха у живот, исто као и васкрсење једног мртвог бића. Два догађаја имају унутарње јединство, зато их јеванђелиста и наводи заједно. Христово присуство не представља просто исцјелење и утјеху. То је искупитељско и спасоносно присуство. Живот има непосредно везе са васкрсењем, а васкрсење је поновни узлазак у живот. То значи ново стварање и обнову човјека и свијета. Христова чуда и васкрсавања су интервенције које ствари приводе поново к њиховој правој природи, животу. Оно што је битно у свим овим случајевима је да Христос у свом обраћању свијету не чини никакву дискриминацију. Једино што се тражи је чедност и једноставност у приступању Њему. Јеванђелиста Лука наглашава да „одмах“ оздрави крвоточива жена и „одмах“ устаде кћи Јаирова. Све одмах бива Христовим присуством.

Синоптичка Јеванђеља приповиједају о томе како је Христос оживио кћер Јаира, стајрешине синагоге. Ово васкрсење хронолошки претходи васкрсењу Лазара. Оно по чему је Лазарево васкрсење било различито од претходног је то што је Христос оживео Лазара у четврти дан од његове смрти. Јаирову кћер Христос је васкрсао непосредно након њене смрти. То што

Тавита устани. И у житијима светих постоје примјери оваквог васкрсења. Св. Ђорђе оживљава умрлог човјека као свједочанство истинитости своје вјере, након чега чаробњак Атанасије постаје хришћанин и састрадалник овог светог мученика. Сачувана је, такође, и необична приповијест о томе како је Преподобни Сисоје оживио дјечака мимо своје воље, пошто из смирења то није хтио да учини вољно. Осим што се по свом узроку ова васкрсења разликују од реанимација које се врше у савременој медицини, разлика је још и у томе што васкрсли бивају у потпуности излијечени. Васкрсења која су учинили пророци имају још и

је Христос оживио човјека који је био већ више од три дана мртав је било од суштинског значаја за Христове савременике, будући да су они сматрали да труљење тијела наступа послје трећег дана. Због тога и Јеванђелист посебно наглашава да је Лазарево тијело већ заударало у гробу. Са овим је у вези то што је Христова смрт била тродневна. Три дана су период који је с једне стране довољан да се утврди да је Христова смрт била стварна, а с друге да се трулежност није дотакла његовог тијела, по ријечима Псалма: Јер Ти нећеш допустити да светац твој види труљења. Ово указује и на то да нетрулежност Христовог тијела није нужно својство његовог тијела, него је последица његове сједињености с божанством, као што је то и његово васкрсење.

Из овога видимо да постоје различите врсте васкрсења које се помињу у Светом Писму и предању Цркве. Покушаћемо да систематски изложимо које су то врсте васкрсења, по чему се разликују и какав је њихов значај.

Прва врста васкрсења је поменуто васкрсење Јаирове кћери. Оно спада у исти ред са многобројним чудима исцјељења која је Христос чинио. Ни Јеванђеља га не наглашавају посебно. Основна одлика оваквих васкрсења је да су умрли оживљени скоро непосредно након смрти, и да су након тога „нормално“ наставили свој живот и на крају поново умрли. Оваква чудотворна васкрсења су и прије Христа чинили пророци и након њега апостоли и светитељи. Пророк Илија је оживио сина удовице која га је примила у свој дом кад је био у прогонству. Слично је учинио и пророк Јелисеј загријавши тијело умрлог младића. Апостол Петар је оживио умрлу ћаконису Тавиту ријечима:

типолошки значај.

Друго је васкрсење Лазарево. Због времена које је Лазар провео мртав, ово васкрсење није побједа само над обамрлошћу тијела, већ и над његовом трулежношћу. Зато је ово васкрсење за корак ближе коначној побједи над смрћу. Да ово васкрсење није потпуно ослобођење човјечанства од власти смрти, показује прије свега то што је Лазар након одређених година живота поново умро. Ово васкрсење је припрема и најава за васкрсење Христово. Овим чудом је Христос показао ученицима да он има власт над смрћу и да ће када га убију и он васкрснути. Ово је било битно да би они могли да повјерују у његово васкрсење када им буде објављено и да му буду сведоци.

Треће, најмање јасно описано је васкрсење „многих светих“ које помиње Јеванђелист Матеј. Он не каже јасно о којим светим људима се ради, ни када су они умрли, већ само да су они оживјели на дан Христове смрти (или, опет није сасвим јасно из текста, на дан васкрсења) и да су их многи видјели у Јерусалиму и околини. Ова васкрсења коинцидирају са Христовом смрћу и васкрсењем као победом над смрћу и њено су свједочанство и последица. Није наведено да ли су ти васкрсли људи поново умрли или су мистериозно нестали, тако што су евентуално вазнијети као Енох и Илија. Иако је могуће да се ради о људима који су били чак много дуже мртви него Христос и Лазар, њихово васкрсење је, на неки начин, само пропратни ефекат Христовог васкрсења, а њихова тела, са великом извесношћу можемо тврдити, су била иста онаква каква су била и прије њихове смрти. Сав акценат овдје се

ставља на њихово свједочанство и проповијед Христовог васкрсења, а тиме и његовог месијанства Јудејцима.

Четврто по редосљеду, је васкрсење Христово. Оно што првијенствено разликује Христово васкрсење од раније поменутих је да Христос није поново умро, него се вазнио и сједи с десне стране Бога Оца. Ово је коначна побједа над влашћу смрти над човјечанством. Христос ову власт укида доносећи у историју Царство Божије, које постаје коначна судбина творевине, уместо да то буде смрт. Друго што је значајно да је Христово тијело другачије него што је било након васкрсења. Оно има особине којима материјалност није укинута, него је преображена. Васкрсли Христос може да буде опипан, може да једе заједно са апостолима, има ране које су га усмртиле (ово је у вези са тим да је он једини од свих васкрслих који се помињу који је умро насилно, не од болести) али може и да прође кроз затворена врата. Затим, он није видљив онима који нијесу повјеровали у њега, можемо рећи онима који га нијесу познали и завољели. Тако га Марија Магдалина и када га види у први мах не препознаје док јој се не обрати. Лука и Клеопа га препознају тек у ломљењу хљеба. Важно је напоменути да постоје јасне назнаке да се васкрсли Христос јавља ученицима увијек и само у евхаристијском контексту – на то указују затворена врата, заједнички обијед – ломљење хљеба је назив за Евхаристију првих хришћана. Христово васкрсење, дакле није средство убјеђивања у то да је Христос Син Божији, него је потврда и свједочанство онима који вјерују, али и догађај у коме само они и могу да учествују.

Пето је опште васкрсење мртвих. Иако је Христос побиједио смрт, учинивши је пролазним стањем, а не више вјечном судбином бића, она и даље сапостоји у историји са његовом побједом, која остаје стварност будућег Царства Небеског. Опште васкрсење мртвих је коначно остварење Христовог васкрсења у свима и за све. Оно је стварност будућег вијека у коме ће сва творевина имати вјечни живот и непропадљивост у заједници са Богом који ће бити све у свему.

Оно што можемо да закључимо је да је у Новом Завјету описана поступност Христове побједе над смрћу. Од укидања онога што смо назвали обамрлост тијела, преко побједе над трулежношћу, до побједе саме смрти Христовим васкрсењем и актуализације ове побједе у свим људима, која је догађај Будућег вијека.

Поставља се питање, који је смисао ове поступности. Једна од битних ствари је свакако мистагошки карактер ове поступности. Заједно са многим чудима која је чинио, ова васкрсења имају карактер поступног увођења

вјерујућих у тајну да је Христос онај који има власт над смрћу, и да ће је у будућем вијеку у потпуности укинути. Друга ствар је то што постоји поступност овладавања смрти над човјечанством у приповијестима из старозавјетне Књиге Постања.

Од рајског живота до потпуне смрти једног конкретног људског бића, воде нас два чина злоупотребе људске слободе. Први чин који води ка смрти је преступ Адама и Еве. Прародитељи послје овог чина нијесу умрли, али њихов живот, без заједнице са Богом је изгубио перспективу бесмртности коју је имао у Рају. Они су постали подложни болестима, старењу, морали су да се труде да опстану у животу. Други чин је убиство Авеља. Тек након овог Каиновог чина насиља, смрт у потпуности овладава човјеком.

Стари Завјет овом поступношћу наглашава улогу људске слободе у поријеклу смрти. У Новом Завјету, обрнутим редосљедом, Христос исцјељује последице злоупотребе људске слободе побјеђујући смрт у свим њеним појавним облицима. Оно што је важно он то не чини без улоге слободе других људи. И васкрсењу Јаирове кћери и Лазара, претходе позиви Христу од стране људи блиских умрлим (Јаира и Лазарових сестара – Марте и Марије) праћени вјером, да нешто учини по питању њихове смрти. Тако Христос чини да слобода, пројављена кроз вјеру у Христа, Јаира и Лазаревих сестара доприноси побједи вјечног живота над смрћу, насупрот супротно усмјереној слободи прародитеља и Каина.

Васкрсење Јаирове кћери је једно од три догађаја васкрсења која су забиљежена у Светим списима. Једно од њих је оно које говори о васкрсењу сина наинске удовице. У удовичином граду, гдје владају смрт и туга, Христос поново доноси радост и живот. Друго васкрсење је ово Јаирове кћери. У оба случаја говори се о смрти два млада бића који по својој природи не би требало да имају никакве везе са смрћу већ једино са животом. И треће васкрсење се односи на једно младо биће, а то је Исусов пријатељ Лазар. Господња љубав према пријатељу не дозвољава смрт Мартине и Маријине наде, али ни смрт живота свога пријатеља. У свим овим случајевима појам васкрсења је, коначно, једно другачије сагледавање живота и свијета од стране Исуса Христа. У свом благодјелатном приступу свијету Он не чини никаква разликовања, било да се ради о некој небитној и сиротој удовици или пак о важној и познатој личности јудејске заједнице, као што је то Јаир који се, може бити, и супроставио новом тумачењу Мојсијевог закона од стране новог Учитеља. Исус Христос је живот и васкрсење.

ИСТОРИЈАТ КАРЛОВАЧКОГ ХРАМА

Пре 230 година, 1787., недалеко од места данашњег окупљања, тачније у самом центру града Карловца, зазвонила су црквена звона са новоподигнутог храма Светог оца Николаја.

Живот православних житеља овог града почиње још давне 1579. године када се у историјским списима помиње неколико православних Срба, становника старог града Дубовца, где је према сазнањима била и њихова прва богомоља.

Проглашењем Карловца за слободни краљевски град, као и његовим наглим економским развојем, отварају се врата многим имућнијим Србима. Они у једном приватном дому импровизују православну капелу која се спомиње 1744. године и посвећена је Светом оцу Николају. Тада, а и све време касније она је била темељ православне заједнице у Карловцу, извор духовног, просветног и културног живота свих генерација које су долазиле.

Из свега тога изникла је жеља за изградњу великог православног храма, те су имућнији православни Срби први пут поднели молбу царским властима 1763. године, када је свети владика горњокарловачки Данило у Карловац упутио и првог свештеника, гомирског монаха Софронија Мамулу. На молбу православних житеља града Карловца нико није одговорио пуних 21 годину, тако да су Срби поново упутили молбу за подизање свог храма 12. октобра 1784. године. Молбу је лично сачинио владика горњокарловачки Јован Јовановић и у њој је приложио нацрт по којем би се градио православни храм са звоником. Поред владике Јована молбу су потисали најугледнији Срби града, са жељом да православни храм буде вечни украс града Карловца. Коначно, за непуних три месеца, тачније 3. јануара 1785 године, молба је позитивно решена и издато је решење којим се одобрава Србима у Карловцу да могу градити своју цркву.

Камен темељац освештан је 28. априла 1785. године, а за нешто више од годину дана, тачније 1787. године, здање је било завршено и убрајао се у најлепши храм барокног класицизма у крајишким градовима. Пројекат је урадио Јосип Штилер, по узору на православни храм у

Сегедину, а унутрашњост храма украсио је наш познати иконописац и сликар Арсеније Арса Тодоровић.

Градњом храма Срби су показали способност да се укључе у културни, просветни, духовни, друштвени и економски живот, али и да свој живот у граду Карловцу обележе савременим архитектонским достигнућем.

У овом храму столовали су велики архијереји ове епархије који су оставили неизбрисив траг у историји: Генадије Димовић, Стефан Авакумовић, Евгеније Јовановић, а пре 180 година из Саборног храма на вечан починак испраћен је епископ горњокарловачки Лукијан Мушицки, чије је седиште било у Карловцу.

Храм Светог оца Николаја имао је тај благослов да у њему богослуже два велика угодника Божија, Свети свештеномученик Сава епископ горњокарловачки, наш патрон и заштитник, и Свети исповедник Доситеј Васић, митрополит загребачки. Православни житељи града у овом храму су достојно кроз историју дочекивали првојерархе наше Свете Цркве: митрополита карловачког и патријарха Георгија Бранковића, патријархе српске Варнаву Росића, Гаврила Дожића, Германа Ђорића, као и Блаженопочившег патријарха српског Павла.

Недалекоодровога места, својесредњошколске дане проводио је и наш највећи научник Никола Тесла, који је редовно присуствовао недељним богослужењима у храму Светог оца Николаја.

Након велике Голготе коју је преживела Епархија горњокарловачка у Другом светском рату, мученичком смрћу нашег архијереја Саве Трлаића и великог броја свештенства, скрнављењем и девастирањем Саборног храма и владичанског двора у Плашком, древног седишта Епархије, Свети Архијерејски Сабор донео је одлуку да се седиште из Плашког премести у град Карловац, чиме је храм Светог оца Николаја постао Саборни храм Епархије горњокарловачке.

Након смрти једног од најумнијег архијереја српске православне цркве, Епископа Симеона

Злоковића, долази несрећни рат који је захватио ове крајеве 90-их година 20 века. У том рату је Саборни храм неколико пута миниран 1991. године, да би на крају био и потпуно порушен 1993. године. Зидине храма на Старом тргу говориле су о судбини једног народа више од једну деценију...

Епархија горњокарловачка је 2014. године добила свог новог архијереја, који је у то време био и најмлађи Епископ наше Цркве. Свети Архијерејски Сабор је њему, може се рећи, поверио и најтежи задатак, а то је обнова Епархије горњокарловачке.

Тако се опет поновила слика из извештаја епископа Арсенија Бадваревића који је као администратор Епархије горњокарловачке Светом Синоду упутио: „Дошао сам у Епархију која је у рату много страдала, затекао сам неколико свештеника ... двор је девастиран, Саборни храм није у богослужбеној употреби... али с Божијом помоћу трудићемо се да нешто добро учинимо.“

Духовни живот православних житеља града Карловца почетком 21 века био је веома тежак. Недељна и празнична богослужења обављала су се у једном делу старог владичанског двора у Радићевој улици који је за време последњег рата девастиран и миниран. Православни житељи града и околине, исто као и њихови преци у

18 веку, нису никада одустајали од жеље за подизањем храма у Карловцу. Тако је на празник Светог оца Николаја, децембра 2005. године, положен камен темељац за нови Саборни храм. Сам чин освећења обавио је Епископ Герасим са карловачким свештенством и тиме је започета велика обнова нашег Саборног храма.

Пре тачно 10 година завршени су сводови, а након 14 година тишине, дана 23. септембра 2007 године, зазвонила су црквена звона са торња храма. На храмовну славу исте године, Епископ Герасим служио је прву Свету Архијерејску Литургију под сводовима новоподигнутог храма Светог оца Николаја.

Убрзо је храм фрескописан, постављен је нови иконостас, а на дан Светог свештенотученика Саве епископа горњокарловачког 2014. године и свечано је освећен од стране Његове Светости Патријарха српског господина Иринеја и више Архијереја наше Свете Цркве.

Данас, Епархија горњокарловачка, поноси се својим Саборним храмом Светог оца Николаја, као и новоподигнутим Епархијским двором у порти, који је нажалост дупло мањи од старог двора у Плашком и у Радићевој улици.

Наш храм Светог оца Николаја опет је симбол и центар свих духовних дешавања православних житеља града Карловца и његове околине, као и целе Епархије горњокарловачке.

АКТУЕЛНОСТИ са интернет презентације епархије горњокарловачке

Света Тајна Јелеосвећења | 12 април 2017 |

У сриједу Страсне седмице, као и претходних година, на Свету Тајну Јелеосвећења у манастиру Пресвете Богородице Тројеручице у Доњем Будачком, окупио се велики број вјерника Епархије горњокарловачке као и из осталих крајева. Свету Тајну Јелеосвећења служио је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење свештенства и монаштва Епархије горњокарловачке.

По окончању Свете Тајне Јелеосвећења приређено је послужење у манастирском конаку за све присутне који су увеличали ово сабрање.

Света Тајна Јелеосвећења састоји се из молитава свештеника и помазивања болесника освећеним уљем, кроз које дјелује Божија благодат за оздрављење болесника, а болест овде подразумјева обољење душе или тијела. Божија благодат у овој Светој Тајни лијечи тијело од његове немоћи и чисти душу од њених гријехова. Ова Света Тајна се

врши у Цркви од Христовог времена. По заповјести Христовој апостоли су ишли да проповједају Јеванђеље, и међу другим људима и „помазивали јелејем многе болеснике и лијечили их“ (Мк. 6, 13).

Четвртак Страсне седмице | 13 април 2017 |

Дана 13. априла текуће године, на Велики четвртак, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим началствовао је Светом архијерејском Литургијом у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, уз саслужење свештенства при Саборном храму, протонамјесника Горана Славнића и протонамјесника Предрага Сушића.

По окончању Литургије, Епископ Герасим је свим присутним честитао данашњи празник, који је уједно посвећен спомену установљења Тајне вечере, односно Свете Евхаристије.

Пред празник Пасху, у четвртак, Христос се са ученицима вратио у

Јерусалим где је на тај дан, који се прославља као Велики Четвртак, била Тајна вечера. Господ Исус Христос је тада установио Свету Тајну Причешћа говорећи: “Узмите, једите; ово је тијело моје.” и “Пијте из ње сви; Јер ово је крв моја Новог Завјета која се пролива за многе ради отпуштења гријехова”. Ове се ријечи могу чути у току Свете Литургије.

Васкршња посланица | 13 април 2017 |

Српска Православна Црква својој духовној деци о ВАСКРСУ 2017. године ИРИНЕЈ по милости Божјој

православни Архиепископ пећки, Митрополит београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим Архијерејима Српске Православне Цркве – свештенству, монаштву и свим синовима и кћерима наше свете Цркве: благодат, милост и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни ВАСКРШЊИ поздрав:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Христос васкрсе из мртвих, смрћу смрт поразивши и онима који су у робовима живот даровавши (тропар Пасхе).

Драга браћо и сестре, Васкрс је највећи хришћански празник, празник вере, живота и сваког благослова Божјег. Сва наша вера је у Васкрсу и Васкрс у вери. Отуда свети апостол Павле, учитељ народа, кога слободно можемо назвати и највећим проповедником Васкрсења, Христовог и нашег, јасно каже: „Ако Христос не устаде, узалуд вера ваша“, а одмах потом додаје: „Али је Христос устао из мртвих, те постаде Првенац оних који су умрли“ (I Кор. 15, 17-20). Вера у Васкрсење Христово суштина је апостолске проповеди и учења, темељ Цркве, њеног богослужења и богословља.

У Светом Писму, како Старог тако и Новог Завета, Васкрсење је централна тема. О њему се говори у два међусобно повезана смисла: као свеопштем васкрсењу мртвих на крају људске историје (Ис. 26, 19) и Васкрсењу Христовом, предсказаном од старозаветних пророка (Пс. 15, 10), а утврђеном кроз проповед светих апостола (Дап. 2, 23-24).

Стари Завет нам на много места, својим језиком и прасликама, говори о васкрсењу. О њему сведочи пророк Давид у својим Псалмима (Пс. 15, 9; 16, 15). Многострадални Јов вапије Богу вером у васкрсење: „Знам да је жив мој Искупитељ и да ћу опет у овом телу видети Бога“ (Јов. 19, 25-27). Пророк Јона је праобраз тридневног Васкрсења Христовог (Мт. 12, 40). Најпознатија визија васкрсења мртвих у Старом Завету дата је у Књизи пророка Језекиља: он, надахнут Духом Божјим, види како оживљавају сухе кости и како се свака облачи у своје људско тело (Јез. 37, 1-10). То виђење је испуњавало срца свих верујућих Јудеја Старог Завета и било је неодвојиво од вере у долазак Месије и у Његово Васкрсење (Ис. 53, 10).

Нови Завет је, са друге стране, сав у тајни Крста и Васкрсења Христовог. То нам потврђују свети јеванђелисти потресним описом последњих догађаја из Христовог живота који су се збили у Јерусалиму: Његовог извођења на суд пред Пилата, Његовог Распећа, Његове смрти на крсту, али и Његовога славнога Васкрсења (Мт. 27-28; Лк. 23-24). Прве

које су се удостојиле да постану сведоци Васкрсења Христовог биле су жене мироносице (Мк. 16, 1-2), а потом свети апостоли и пуноћа ране Цркве. Њима се придружују ранохришћански мученици и сви потоњи мученици и новомученици, истински сведоци Васкрсења Христовог, као и Оци Цркве, који нам кроз свете саборе, кроз никео-цариградски Символ вере и кроз своје догматско учење оставише веру у васкрсење. Црква је сведок да је Христос са нама у векове (Мт. 28, 20). Она то посебно сведочи светом Литургијом, која се врши у спомен „смрти и Васкрсења Христовог“. У светој Литургији нам се кроз свето Причешће дарује Васкрсли Христос. Зато будимо деца Васкрсења! Живимо Васкрсењем Христовим и не дозволимо да нас, по речима светог апостола Павла, ишта одвоји од љубави Његове (Рим. 8, 35)!

Велики руски старац, свети Серафим Саровски, током читаве године је све ходочаснике у свом манастиру поздрављао речима: „Христос васкрсе, радости моја!“ Да бисмо то духовно стање достигли, по речима светог владике Николаја „морамо својим животом целивати Распеће Христово, не ради обичаја

већ као своје сопствено, и ране Његове као своје ране“.

Са тугом и болом у срцу морамо рећи да данашњи свет не иде путем васкрсења већ више путем смрти и незнања. Када то кажемо, имамо на уму податак да и у Србији сваке године умире по један велики град због смртности много веће него што је рађање. Тај податак је разлог за плач и ридање, али и аларм за узбуну. Мора се нешто учинити да се тај пут смрти заустави. „Рахилџа оплакује децу своју и неће се утешити, јер их нема“ (Мт. 2, 18). Чедоморство је свагда и свугде, па и у нашем народу, смртни грех који вапије небу. Престанимо убијати своју сопствену децу у утроби! И она имају право на живот и на васкрсење. Питамо се где су вајни „борци за људска права“ да заштите најслабије, а то су још neroђена деца у утроби својих мајки. Изиђимо, браћо и сестре, из земље греха и смрти, као старозаветни Израил из Египта, и Бог ће нас благословити сваким благословом духовним, да бисмо били Народ Бога Живога. Нека радосни плач новорођене деце надјача беспомоћне крике смрти! Нека Србија – и сав свет – поново постане велика Колевка! Вратимо се вери у живот, вратимо се

Васкрсењу!

Драга браћо и сестре, света Православна Црква је наша духовна Мајка. Она брине о својој деци без обзира на то где она живе и распиње се са својим синовима и кћерима да би сви заједно достигли у Васкрсење. Радујмо се са радоснима и тугујмо са онима који тугују, носећи бремена једни других, јер ћемо тако испунити закон Христов (Гал. 6, 2)! Свети старац Софроније (Сахаров) каже да држање заповести Божјих разапиње у нама старог човека и васкрсава новог, сазданог по лику Бога, Творца и Спаситеља нашега. Свети Василије Велики такође, у истом духу, говори о преображавајућем значају поста и каже да анђели Божји записују имена оних који држе цео Велики пост јер се они тим постом одричу земаљског и пролазног да би задобили вечно и непролазно, а то је васкрсење. Држећи заповести Божје, ми изражавамо и потврђујемо своју љубав према Христу (Јн. 14, 15), али и према својим ближњима (Мт. 22, 40).

Данашњи свет је увелико прихватио другу философију, философију широког пута који води у пропаст (Мт. 7, 13). Хришћанске врлине покушавају се заменити

привидним хуманизмом и лажном духовношћу Далеког Истока. Све лажне религије и парарелигије, философије и лажне философије, идеологије и модерне митологије и саме робују смрти и људска бића осуђују на смрт уколико верују да је човек „биће за смрт“, а не биће за живот вечни, поготову пак уколико подстичу људе на убиства и самоубиства, тренутна (у рату и у крвавим „мирнодопским“ обрачунима) или продужена (разузданим живљењем у сваком пороку, особито робовањем дроги). Живимо у времену када се зло покушава прогласити добром, а добро злом, грех пак, по речима светог старца Пајсија Светогорца, нечим модерним и прихватљивим. Омладини се уместо примера врлине и честитости нуде идоли и антихероји, непослушност родитељима и одбацивање сваког ауторитета. Велика је одговорност Цркве, али и свих просветних институција ове земље, јер треба помоћи омладини да пронађе пут аутентичног живота и васкрсења. Поучавајмо децу да буду слична јеванђелском младићу који је питао Господа: „Шта да радим да бих задобио живот вечни?“ А тај младић је од Христа добио одговор: „Држи заповести!“ Ето пута спасења, ето васкрсења!

Очински позивамо све оне који су се из неког разлога одвојили од Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве да се врате у њено окриље. Страшан је грех раскола и јереси. По светим Оцима, ни мученичка крв га не може опрати. Опростимо једни другима ради Васкрсења и поново postanimo браћа у светој Цркви, јединој Лађи спасења!

Васкршњим поздравом поздрављамо сву нашу духовну децу у Отаџбини и расејању и молимо се да Васкрсли Господ свима дарује радост Васкрсења. Посебно поздрављамо наш народ на распетом Косову и Метохији, неодвојивом делу Србије, чије светиње су чувари не само српскога Православља него и хришћанства у Европи. Косово је било и остаће наше јер Бог није у сили него у правди и моћан је да нам врати оно што нам се на силу покушава одузети.

Нека са овим празником Васкрса васкрсне и Србија, и васцели српски род, како су говорили наши народни песници. Дај Боже да људи који воде и чувају државу буду надахнути духом Васкрсења и духом вере у

победу добра над злом! Нека Васкрсли Господ, Победитељ смрти и Животодавац, дарује свако добро Своем Нароу, што ће рећи свему роду хришћанском и православном, и свим људима добре воље, да би сви заједно предokusили радост будућег века, радост васкрсења и вечнога живота!

Христос васкрсе!

Јутрење Великог Петка - дванаест страсних јеванђеља

|14 април 2017 |

На Велики Четвртак, 13. априла текуће године, у поподневним часовима, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, служио је Јутрење Великог Петка у Саборном храму Светог оца Николаја у Карловцу, на коме је прочитано дванаест одломака из Светог Јеванђеља. Одломци из Светог Јеванђеља говоре о страдању и великој жртви коју је Господ и Спаситељ наш Исус Христос поднио ради нас и ради нашег спасења. Епископу је овом приликом саслуживало свештенство при Саборном храму, протојереј Милидраг Стокановић, протонамјесник Горан Славнић и протонамјесник Предраг Сушић.

Читањем дванаест одломака из Светог Јеванђеља отпочело је празновање Великог Петка и подсећање на крсно-васкрсну жртву Господа Исуса Христа.

Страдање Спаситељево - Велики Петак

|15 април 2017 |

„О животе како умиреш, како и у гробу пребиваш, рушиш царство смрти и подижеш мртве из ада.“

Присјећајући се дана највећег страдања у историји рода људског, а посебно у хришћанском свијету, дана у који је на Крсту распет Спаситељ наш Господ Исус Христос, у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, у јутарњим часовима читани су Царски часови. Читањем Царских часова, пролазимо кроз часове исто онако како је Спаситељ наш, у дане свога страдања ради нас, пролазио кроз многе часове суђења и мука.

У поподневним часовима служено је вечерње богослужење са изношењем плаштанице. Вечерње је служило свештенствено при карловачком Саборном храму, а сабрању је присуствовао и Његово Пресвештенство Епископ горњокарловачки

г. Герасим, који је заједно са свештенством на крају вечерњег богослужења извршио изношење плаштанице и полагање на гроб Христов.

Празник Васкрсења Христовог у Карловцу

| 16 април 2017 |

Христос Васкрсе из мртвих, смрћу смрт уништи и онима у гробовима живот дарова!

Смрти, гдје ти је жалац? Аде, гдје ти је побједа? Васкрсе Христос и ад се стропошта. Васкрсе Христос и падоше демони. Васкрсе Христос и радују се анђели! Данас Господ наш, пошто постави знамење своје побједе над смрћу, обрадова нас Васкрсењем Својим, путем спасења. Радуймо се дакле сви и ликујмо.

Празник Васкрсења Христовог, торжественим Евхаристијским сабрањем уз сабрање вјерног народа парохије карловачке, прослављен је и у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу. Сабрањем је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, а Епископу је овом приликом саслуживало свештенство при Саборном храму, протојереј Милидраг Стокановић и протонамјесник

Горан Славнић.

Посланицу за празник Васкрсења Христовог, Архиепископа Пећког, Митрополита београдско-карловачког и Патријарха српског Господина Иринеја и свих архијереја Српске Православне Цркве, упућену свештенству, монаштву и свима синовима и кћерима наше Свете Цркве, прочитао је протојереј Милидраг Стокановић.

Његово Преосвештенство Епископ Герасим, честитао је вјерном народу највећи хришћански празник, зажељевши свако добро од Васкрслог Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, који смрћу смрт уништи, а онима у гробовима живот дарова.

Христос Васкрсе, радости моја!

Васкрсни уторак у Ријечи

| 18 април 2017 |

Светом архијерејском Литургијом коју су служили Епископ далматински г. Фотије и Епископ горњокарловачки г. Герасим, у храму Светог оца Николаја Мирликијског у Ријечи прослављен је Свијетли уторак - Васкрсни уторак тј. други дан по Васкрсу, када се наставља прослављање

највећег хришћанског празника - Васкрсења Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа.

Преосвећеној господи Архијерејима саслуживали су: архимандрит Михаило (Вукчевић), архимандрит Наум (Милковић) и ђакон Миленко Лошић.

Сабрање су својим појањем уљепшали чланови хора при храму Светог оца Николаја у Ријечи.

По завршетку Литургије, Епископ Герасим се пригодним ријечима обратио вјерницима честитавши празник Васкрсења Христовог, након чега се захвалио Епископу далматинском г. Фотију за његов долазак.

Епископ Фотије се окупљеним вјерницима обратио пригодном бесједом, изражавајући захвалност домаћину, Епископу Герасиму на његовом позиву, а исто тако изразио подршку вјерном народу парохије ријечке и цјелокупне многострадалне Епархије горњокарловачке да на свом спасоносном путу, путу које води ка Царству Небеском, истрају и опстану.

Истом овом приликом, Епископ Фотије је за

дугогодишњу несебичну помоћ Богословији “Света Три Јерарха” у манастиру Крка, за добра дјела и показану љубав према Цркви својој, додијелио Српској православној Црквеној општини у Ријеци, високо одликовање Епархије далматинске, орден др Никодим Милаш. Орден је у име Српске православне Црквене општине у Ријеци преузео јереј Јован Галамић, благодаривши Преосвећеном Епископу на указаној части и додијељеном високом признању Црквеној општини ријечкој.

Сви окупљени на сабрању, након Литургије, сабрали су се око трпезе љубави припремљене у оквиру парохијског дома у Ријеци.

Празник Васкрсења Христовог у парохији костајничкој

| 19 април 2017 |

Највећи хришћански празник Васкрсење Христово свечано је дочекан у храму св. Архангела Михаила и Гаврила у Костајници. У препуном храму велики број народа кроз литургијско сабрање и причешће узео је учешће у прослави највећег празника над празницима. На св. Литургији прочитана је посланица Његове Светости патријарха српског г. Иринеја

и свих Архијереја СПЦ-е.

Послије св. Литургије уприличено је народно славље у порти храма у коме су уживали сви присутни.

протојереј - ставрофор
Далибор Танасић

Васкрс у парохији дрежничкој

| 19 април 2017 |

У капели Св. Василија Острошког у Дрежници, прослављен је највећи хришћански празник Васкрсење Христово.

Свету Литургију служио је парох дрежнички протојереј Милош Орел, након чега је прочитана Васкршња посланица.

Након освећења јаја, која је донијео народ Дрежнице, свету тајну Крштења примио је Јанко Вукелић од оца Боре Вукелића, а коме је кумовао Душко Ивошевић, тиме је Православна црква добила још једног члана.

Прослава Васкрса у парохији огулинској

| 19 април 2017 |

Васкрсење Господа Исуса Христа је свечано и радосно прослављено у парохији огулинској. У храму Св. Великомученика Георгија

сабрао се вјерни народ и узео учешће у Светој Литургији, а посебну драж и радост Евхаристијског сабрања су допринијели својим учешћем најмлађих парохијани. Већи број дјеце и вјерника се сјединио са Господом у Светој Тајни причешћа. На крају Свете Литургије прочитана је Васкршња посланица Његове Светости Патријарха српског г. Иринеја са свим Архијерејима Српске Православне Цркве упућена свештенству, монаштву, и свим синовима и кћерима наше Свете Цркве.

Вечерње Васкршње богослужење служено је у најстраијем храму на парохији огулинској, храму Св. Петке у Горњим Дубрава

На Васкрсни понедељак Св. Литургија је служена у храму Св. Архангела Михаила у Муњави, а на Васкрсни уторак Св. Литургија је служена у храму Св. Николаја Мирликијског у Отоку.

**ХРИСТОС ВАСКРСЕ!
ВАИСТИНУ ВАСКРСЕ!**

протојереј Милан Симић

Томина Недеља на Коларићу

| 23 април 2017 |

У другу недељу после Пасхе, недељу која следи

након Васкрсења Господа Исуса Христа и носи назив - Недеља Антипасхе, Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим служио је Свету Архијерејску Литургију у храму Вазнесења Господњег на Коларићу. Епископу су саслуживали протојереј Милидраг Стокановић и протонамјесник Жељко Видаковић.

У својој бесједи по окончању сабрања, Епископ Герасим поучио је присутне о данашњем празнику и о дану када се Господ Исус Христос јавио својим ученицима.

Када су апостоли рекли Томи да се Господ јавио, невјерни Тома је рекао да неће повјеровати док прсте и руку своју не стави на ране и у ребра Христова. Људска природа, која је овом приликом дошла до изражаја код апостола Томе је сумњичава и невјерујућа, све док се човјек својим сопственим очима и рукама не увјери у оно што се збива. Господ није Васкрсао ради себе, нити му је било потребно да силази на Земљу, већ је то учинио ради нас људи и ради нашег спасења, јер ми смо ти који смо ради гријеха потпали под ропство смрти, стога је Господ Васкрсао из мртвих и тиме покидао окове смрти, а нама дао наду у Живот

вјечни. Самим тим што је Господ ради нас васкрсао, неће нас спасити ако ми у то не повјерујемо и ако не следујемо стопама и ријечима Његовим.

Свети великомученик Георгије - храмовна слава у Оточцу

| 06 мај 2017 |

На дан када наша Света Црква молитвено обиљежава успомену на Светог великомученика и побједоносца Георгија, у храмовима широм свештене Епископије горњокарловачке, вјерни народ једнодушно се окупио да прослави овог дивног угодника Божијег, који је пострадао 303. године, за вријеме владавине цара Диоклецијана.

Светом архијерејском Литургијом којом је началствовао Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење протонамјесника Слађана Никића, протонамјесника Николе Малобабића и јереја Драгана Михајловића, у храму посвећеном Светом великомученику Георгију у Оточцу, прослављена је храмовна слава.

Након заамвоне молитве, Епископ Герасим је заједно са свештенством и вјерним

народом преломио славски колач и освештао кољиво, које је припремљено у славу Божију и у част Светог великомученика Георгија, заштитника ове личке светиње.

У својој бесједи на данашњи празник, Епископ Герасим поучио је присутне о животу и дјелима славног и побједоносног великомученика Георгија, светитеља који је рођен у Кападокији, као син богатих и благочестивих родитеља. Отац му пострада за Христа, и мајка му се пресели у Палестину. У младости Георгије пође у војску, гдје у својој двадесетој години доспије до чина трибуна, и као такав бијаше на служби при цару Диоклецијану. Када овај цар отпоче страшно гоњење хришћана, Свети Георгије иступи пред цара Диоклецијана и одважно исповједи, да је и он хришћанин. Управо ради тога, Свети Георгије претрпио је страшне муке. Но при свим овим мукама Свети Георгије се непрестано мољаше Богу и Бог га исцјељиваше тренутно, и спасаваше од смрти на велико удивљење народа. Свети Георгије бива посјечен 303. године по наредби цара Диоклецијана. Према завјештању тијело Светог Георгија пренесено је у

Лидију, а на његовом гробу касније је подигнут храм.

“Као ослободилац заробљених, заштитник сиромашних и љекар болесних, заштитниче царева, побједниче, великомучениче Георгије, моли Христа Бога да спасе душе наше.”

Недеља пета по Васкрсењу - недеља Самарјанке

| 14 мај 2017 |

Светом архијерејском Литургијом у Саборном храму Светог оца Николаја Мирликијског у Карловцу, прослављена је пета недеља по Васкрсењу Христовом, посвећена успомени на сусрет Господа и Спаситеља Исуса Христа са женом Самарјанком код Јаковљевог извора. Литургијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење: протонамјесника Горана Славнића и протонамјесника Предрага Сушића, пароха карловачких.

Бесједећи по окончању Литургије, Његово Преосвештенство Епископ Герасим поучио је присутне вјернике о догађају прочитаном у данашњем Јеванђељу, када је Господ дошао на Јаковљев извор и рекао жени Самарјанки да ће јој он дати воду живу од које никада неће ожедњети. Под водом живом, која је једино бесмртно пиће за

боголико човјечије биће, треба разумјети благодати Духа Светога, јер без Духа Светога ми нисмо у стању постојати.. Благодат Духа Светога немоћи човјекове лијечи и недостатке природе људске допуњује.

Спасовдан - Вазнесење

Господње

| 25 мај 2017 |

У четвртак шесте недеље по Васкрсењу Христовом, када наша Света Црква прославља успомену на Вазнесење Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа - Спасовдан, служена је Света Архијерејска Литургија у карловачком Саборном храму. Евхаристијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим уз саслужење архимандрита Наума, протојереја Милидрага Стокановића, протонамјесника Горана Славнића и протонамјесника Предрага Сушића.

Након заамвоне молитве, Епископ Герасим је заједно са свештенством одслужио помен новопрестављеном слуги Божјем, Епископу осјечко-пољском и барањском г. Лукијану, који је дана 24. маја 2017. године, у поподневним часовима, у Клиничком болничком центру Осijek, уснуо у Господу.

Бесједећи по окончању сабрања, Епископ Герасим поучио је присутне вјернике

о значају данашњег празника и дана у који се Васкрсли Господ наш Исус Христос, четрдесети дан по Васкрсењу, последњи пут јавио својим ученицима, након чега се вазнио на небо и “сјео са десне стране Бога”.

Празник Вазнесења

Господњег на Коларићу

| 28 мај 2017 |

После четрдесетодневног прослављања празника Пасхе Господње, верни народ парохије коларићке свечано је прославио празник Вазнесења Господњег, уједно славу храма на Коларићу.

Празничним евхаристијским сабрањем началствовао је протојереј Саша Умићевић, парох петрињски уз саслужење протонамесника Жељка Видаковића, надлежног пароха коларићког. Након прочитаног Јеванђеља протојереј Саша Умићевић је проузнео празничну беседу истакавши да празник Вазнесења у којем се огледају сви велики догађаји из живота Спаситељевог потврђује сав домострој спасења и сву науку Христову.

Након заамвоне молитве извршено је освећење славских дарова – славског колача и кољива, припремљених трудом и љубављу овогодишњег домаћина храмовне славе Ђуре Вукобратовића из Купљенског. После Свете

Литургије, за све присутне приређена је трпеза љубави.

протонамјесник Жељко
Видаковић

Поклоничко путовање ученика О.Ш. Јабуковац

| 28 мај 2017 |

Ученици Православне веронауке О.Ш. „Јабуковац“ из Јабуковца, предвођени својим вероучитељем, протојерејем Сашом Умићевићем, у суботу 27. маја 2017. године, поклонили су се светињама Епархије горњокарловачке и том приликом посетили Светогеоргијевски храм у Српским Моравицама и Светојовановски манастир у Гомирју.

Речима добродошлице, испред храма у Српским Моравицама ученике је дочекао протојереј-ставрофор Јеленко Стојановић, парох српскоморавички, приближивши ученицима историју овог горскокотарског села и парохијског храма. Након упознавања са богатом историјом и знаменитим личностима овог краја, трудом и љубављу оца Јеленка, испред храма је приређено послужење за све ученике.

Изразивши искрену жељу да још једном посете манастир Гомирје, ученици су поновили прошлогодишњу посету

овом „најзападнијем српском манастиру“, где их је уз речи добродошлице и послужење дочекала мати Параскева. Након дужег боравка у манастиру, ученици су се упутили пут Баније, осврћући се на овај светојовановски бисер горскокотарског краја.

Вредно спомена је и то да је део трошкова путовања финансиран средствима од продаје сувенира које ученици израђују на ваннаставној радионици под називом „Човекољубље“.

Протојереј Саша Умићевић,
парох петрињски

Недеља седма по Васкрсењу | 28 мај 2017 |

Светом архијерејском Литургијом у манастирском храму Светих апостола Петра и Павла у Доњем Будачком, прослављена је седма недеља по Васкрсењу Христовом, недеља посвећена успомени на Свете Оце првог Васељенског Сабора, одржаног у Никеји 325. године.

Литургијским сабрањем началствовао је Његово Преосвештенство Епископ горњокарловачки г. Герасим, уз саслужење архимандрита Наума.

По окончању сабрања, Епископ Герасим је поучио

присутне вјернике о значају данашњег празника и дана у који прослављамо Свете Оце првог Васељенског Сабора, одржаног у Никеји 325. године, који је сазван у вријеме Светог цара Константина Великог, а на којем је учествовало 318 Светих Отаца. Сабор је осудио јеретичко учење Аријево и Арија предао анатема. Још је Сабор утврдио Символ Вјере, који је касније допуњен на Другом Васељенском Сабору.

У раду Првог Васељенског Сабора учешћа су узели многи знаменити светитељи, међу којима су се нарочито истицали: Свети Николај Мирликијски, Свети Спиридон, Свети Атанасије и многи други.

ЕПИСКОП

ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА ГОРЊОКАРЛОВАЧКА

Славе Рашкај 14; 47 000 Карловац; Република Хрватска

телефон: 00385 (0)47 642 531; факс: 00385 (0)47 642 532; e-mail: episkop@eparhija-gornjokarlovacka.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (I)

ПРОТОНАЈЗЕСНИК ГОРАН СЛАВНИЋ

Тина Ујевића 5; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 880 36 36
fax: e-mail: goranslavnic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (I)

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЛИЊО КОСТИЋ

Ивана Зајца 24/1; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)91 514 82 50
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: spco-na-rijeci@ri.t-com.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПУЛИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ГОРАН ПЕТКОВИЋ

Перој 19; 52 215 Водњан

tel: +385 (0)52 520 654 mob: +385 (0)98 979 30 38
fax: +385 (0)52 520 654 e-mail: spco_pula@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (II)

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛИДРАГ СТОКАНОВИЋ

Амброза Враницанија 6; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)99 776 776 9
fax: e-mail: milidrag.stokanovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У РИЈЕЦИ (II)

ЈЕРЕЈ ЈОВАН ГАЛАМИЋ

Ивана Зајца 24/3; 51 000 Ријека

tel: +385 (0)51 335 399 mob: +385 (0)95 723 356 4
fax: +385 (0)51 324 160 e-mail: jovan.galamici@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОГУЛИНУ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАН ОГУЛИЋ

Б. Франкопана 16; 47 300 Огулин

tel: +385 (0)47 532 475 mob: +385 (0)98 130 05 31
fax: +385 (0)47 532 475 e-mail: spco-ogulin@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КАРЛОВЦУ (III)

ПРОТОНАЈЗЕСНИК ПРЕДРАГ СУШИЋ

др Милана Немичића 10; 47 000 Карловац

tel: mob: +385 (0)95 871 62 69
fax: e-mail: predragsusic@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГОСПИЊУ/СЛИЊАНУ

ЈЕРЕЈ ДРАГАН ЛИНАЈКОВИЋ

Ул. Специјалне Јединице Полиције 16; 53 000 Госпић

tel: mob: +385 (0)97 668 264 1
fax: e-mail: dragan.bn.gk@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДОЊОЈ ЛАПЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР СЛАВЕНША СИМАКОВИЋ

Маршала Тита 11; 53 250 Доњи Лапац

tel: +385 (0)53 765 154 mob: +385 (0)95 87 87 197
fax: +385 (0)53 765 154 e-mail: simakovic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОЛАРИЋУ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК ЗЕЛЈКО ВИДАКОВИЋ

Коларић 67; 47 220 Војнић

tel: +385 (0)47 883 519 mob: +385 (0)99 201 40 15
fax: +385 (0)47 883 519 e-mail: zeljkovidakovic19@yahoo.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У С. МОРАВИЦАМА

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ЈЕЛЕНКО СТОЈАНОВИЋ

Докмановићи 10; 51 325 Моравице

tel: +385 (0)51 877 137 mob: +385 (0)98 801 051
fax: +385 (0)51 877 137 e-mail: spco-moravice1@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГРАЧАЦУ

ЈЕРЕЈ ПРЕДРАГ ПАНТЕЉИЋ

К. Степинца 82; 23 440 Грачац

tel: +385 (0)23 789 08 64 mob: +385 (0)99 596 25 69
fax: +385 (0)23 789 08 64 e-mail:

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ТОПУСКОЈ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛАС РИСТИЋ

Прилаз г. Драшковића 2а; 44 415 Топуско

tel: +385 (0)44 733 329 mob: +385 (0)91 585 05 46
fax: +385 (0)44 733 329 e-mail: parohija.topusko@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДРЕЖНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ МИЛОШ ОРЕЉ

Спомендом бб; 47 313 Дрежница

tel: +385 (0)47 566 179 mob: +385 (0)98 983 35 38
fax: +385 (0)47 566 322 e-mail: spco@dreznica.net

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЛАШКОЈ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК МАКСИМИЈАНО МИКЕЉИЋ

Прве гардијске бригаде 1/а; 47 304 Плашки

tel: +385 (0)47 573 456 mob: +385 (0)95 509 43 28
fax: +385 (0)47 573 456 e-mail: maksimovic79@net.hr

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ГЛИНИ

ПРОТОЈЕРЕЈ СЛОБОДАН ДРАКУЉИЋ

Хрватска 20; 44 400 Глина

tel: +385 (0)44 880 615 mob: +385 (0)98 977 17 32
fax: +385 (0)44 880 615 e-mail: slobodandrakulic1977@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОРЕНИЦИ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК НИКОЛА МАЛОБАБИЋ

Девете гардијске бригаде 26; 53 230 Кореница

tel: +385 (0)53 756 367 mob: +385 (0)95 806 18 38
fax: +385 (0)53 756 367 e-mail: nmalobabic@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ЗАСТРЕВАРСКОЈ

ЈЕРЕЈ ДАРКО ДУГОЊИЋ

Драгутина Домјенића 17; 47000 Карловац

mob: +385 (0)99 430 21 21 dugonjic.d.90@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ПЕТРИЊИ

ПРОТОЈЕРЕЈ САША УМИЋЕВИЋ

Владимира Назора 13; 44 250 Петриња

tel: +385 (0)44 813 419 mob: +385 (0)95 511 46 69
fax: +385 (0)44 813 419 e-mail: sasa_umicevic@live.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ОТОЧУ

ПРОТОНАЈЗЕСНИК СЛАЂАН НИКИЋ

Трг др. Фрање Туђмана 5; 53 220 Оточац

tel: +385 (0)53 771 285 mob: +385 (0)98 900 21 71
fax: +385 (0)53 771 285 e-mail: jerejsladjan@gmail.com

МАНАСТИР РОЂЕЊА СВ. ЈОВАНА У ГОМИРЈУ

АРХИМАНДРИТ МИХАИЛО (ВУКЧЕВИЋ)

Рибњак 23; 51 327 Гомирје

tel: +385 (0)51 878 188 mob: +385 (0)91 781 43 14
fax: +385 (0)51 878 188 e-mail: manastir.gomirje@hotmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У КОСТАЈНИЦИ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР ДАЈАНБОР ТАНАСИЋ

Даворина Трстењка 5; 44 430 Костајница

tel: +385 (0)44 851 206 mob: +385 (0)91 565 69 54
fax: +385 (0)44 851 206 e-mail: dalibortanasic76@gmail.com

ЕПЦО И УПРАВА ПАРОХИЈЕ У ДВОРУ

ПРОТОЈЕРЕЈ-СТАВРОФОР РАДОСЛАВ АНЂЕЛИЋ

Миле Б. Чађе 46; 44 440 Двор

tel: +385 (0)44 871 811 mob: +385 (0)98 56 36 13
fax: +385 (0)44 871 811 e-mail: spc.co.dvor@gmail.com

МАН. БОГОРОДНИЦЕ ТРОЈЕРУЧИЦЕ У Д. БУДАЧКОЈ

АРХИМАНДРИТ НАУЈА (МИЈАКОВИЋ)

Доњи Будачки 6; 47 242 Крњак

tel: +385 (0)47 718 206 mob: +385 (0)99 744 00 29
fax: +385 (0)47 718 206 e-mail: manastir.trojerucica@gmail.com

